

TELEDI PO SVETU

Predsednik republike Josip Broz-Tito je prispel s soprogo Jovanko v ponedeljek v Dubrovnik. V dubrovniški luki so ga sprejeli in pozdravili predstavniki ljudske oblasti in množičnih organizacij ter prebivalci.

Predsednik britanske vlade Harold Macmillan je prispel v nedeljo v Pariz, kjer bo imel politične razgovore s predsednikom francoske vlade De Gaullo. Z Macmillanom je prišel tudi zunanji minister Selwin Lloyd.

V Tripoliju so se v nedeljo bili srditi boji med vladnimi četami in uporniki, ki so napadli vladne čete pod poveljstvom Rašida Karamija. V spopadu, v katerem sta obe strani uporabili tudi težko oružje, je padlo kakih 140 upornikov. Granate so razdejale okrog 100 hiš.

Guverner Cipra Hugh Foot se je v nedeljo vrnil iz Londona na Ciper. Takoj po vrtnitvi je spet odredil policijsko uro v vseh večjih mestih na otoku. Foot je napovedal tudi nov dekret, ki naj bi notranji upravi prisomogel, da napravi »konec incidentom in nasilju«.

Na Pacifiku so napravili v nedeljo nov poskus z atomskim oružjem. Komisija za jedrska energijo ameriškega obrambnega ministarstva ni hotela povedati nitičnega o teh eksplozijah.

Po nedeljskih eksplozijah ameriških atomskih bomb na Eniwetoku je glavni japonski observator objavil, da sta bili po podatkih, ki jih je zabeležilo hkrati 24 japonskih meteoroloških postaj, močnejši od vseh, kar so jih doslej registrirali na Japonskem. Strokovnjaki menijo, da je šlo za doslej največjo umetno sprostitev ruskine energije.

Po dolgotrajnih preprih so se v Avstriji končno spoznameli, kje bodo postavili atomski reaktor. Sprva so ga nameravali postaviti v spodnjem avstrijskem Götzendorfu. Načrt pa so morali opustiti, ker so vaščani zagrozili, da bodo pregnali graditelje s koli in kosami. Nekdo je namreč razširil glas, da atomski reaktor izjavlja »smrtné žarke« in da se bodo morali vsi ljudje daleč okrog izseliti. Vlada je naposled našla prostor 35 km daleč od Dunaja, v gradiščanskem Seibertsdorfu, kjer so vaščani menda manj bojazljivi.

V Beogradu je bil v ponedeljek podpisani program kulturnega sodelovanja z Norveško za obdobje 1958-59.

V evropskem centru za jedrske raziskave pri Ženevi se je danes začela mednarodna fizikalna konferenca za visoko energijo. Konferenca je pod pokroviteljstvom Mednarodne unije za teoretsko in uporabno fiziko, ter bo trajala 5 dni. Med fiziki — udeleženci iz 31 dežel — so tudi fiziki iz Jugoslavije.

Predstavnik Alžirske fronte narodne osvoboditve je danes v zvezi s ponovnim potovanjem generala de Gaula v Alžir, izjavil, da »Alžirci zavračajo načrte predsednika francoske vlade in bodo nadaljevali boj za svojo neodvisnost«. Obtožil je tudi ameriškega zunanjega ministra Dullesa, da »bi rad dal Franciji finančno in vojaško pomoč ZDA in tako omogočil, da bi okrepila boj proti alžirskemu narodu«.

Obrambno ministrstvo ZDA je naročilo ameriškemu veleposlaniku v Moskvi Thompsonu, naj zahteva od sovjetske vlade izpustitev devetih ameriških letalcev, ki so s transportnim letalom pretekli petek pristali na sovjetskem ozemlju pri kraju Erevan. Letalo sta prisilili k pristanku dve sovjetski lovski letali. Letalo je zgorelo.

IZDAJA ČASOPISNO PODJETJE »GORENJSKI TISK« / DIREKTOR SLAVKO BEZNİK / UREJAR UREDNIŠKI ODBOR - ODGOVORNİ UREDNIK MIRO ZAKRAJŠEK / TELEFON UREDNIŠTVA ŠTEVILKA 397 — TELEFON UPRAVE ŠT. 475 / TEKOČI RAČUN PRI KOMUNALNI BANKI V KRAJU 61-KB-1-Z-135 / IZHAJA OB PONEDELJKIH IN PETKIH / LETNA NAROČNINA 600 DIN, MESECNA NAROČNINA 50 DIN

LJUDJE IN DOGODKI

Dobrodošel Gamal Abdel Naser!

Dober in iskren prijatelj je vedno dobrodošel, kadarkoli se zglaši na obisk. To splošno ljudsko pravilo velja tudi v mednarodnih odnošajih. Prav zdaj ga lahko znova uveljavimo, ko prihaja v Jugoslavijo predsednik Združene arabske republike Gamal Abdel Naser.

Predsednik Naser je zares naš star znanec in dobr prijatelj. Pred dvema letoma smo ga z radoščjo pozdravljali v naši sredi, ko se je njegov obisk spremenil v znameniti trojni sestanek na Brioni, sestanek med najvidnejšimi poborniki zamisli enakopravnega sodelovanja v mirnega sožitja med narodi, med Nehrujem, Naserjem in Titom.

Od tedaj sta minili komaj dve leti, toda dve leti, ki sta prinesli velikanske spremembe v madnarodnih odnosih, dve leti, ki jima niso prizanesli viharji razburljivih dogodkov.

Egipt je več ali manj nehote postal srednja os, okoli katere so se vrtili najpomembnejši dogodki v tej razmeroma kratki dobi. Najprej je prihitela novica iz Kaira o nacionalizaciji sueškega prekopa, ki je žolčno razburila zahodne kroge. Sledil ji je nezaslišan pritisk zahodnih velesil na Egipt in končno odprt oborožen napad na majhno deželo ob Nilu. Ceprav je bil Egipt

pravi David proti velikanskemu Golijatu — trem močno oboroženim silam — Izraelu, Veliki Britaniji in Franciji — od katerih se dve prihajata k velesilom, je vendar iz tega neenakega spopada izšel kot moralni zmagovalec. Pomagalo mu je svetovno javno mnenje in Združeni prijatelji, med njimi predvsem Jugoslavijo. Jugoslovanski vojaki še danes v modrih čeladah in s trakom Združenih narodov varujejo mir na egiptovskih mejah.

Nič čudnega torej, če so takšna skupna doživetja iz najtežjih dnevov poglibila prijateljstvo; to je že poprej pognalo globoke korenine zaradi skupne usode narodov, ki so si z največjimi težavami izborili neodvisnost, ki imajo podobne težave pri notranjem razvoju in napredku in ki imajo iste cilje v prihodnosti. Obe deželi ostajata dosledni svoji politiki miroljubnega sožitja, enakopravnega sodelovanja, spoznavanja neodvisnosti drugih dežel v nevmešavanju v notranje zadeve. Politika Egipta se ni spremenila v najtežjih dneh pričinka, niti pozneje, ko je združitev s Sirijo vzpostavila najmočnejšo državo Arabev, pravi steber miru na Bližnjem vzhodu. Prav spriče takšne politike danes Združena arabska država pomirjevalno vpliva na nemirne

in razgrete razmere v tem delu sveta.

Sestanek med predsednikom Naserjem in Titom prihaja v času ko politiko aktivnega sožitja spet skušajo zasenčiti nekateri temni oblaki ponovne mednarodne napetosti, zaostritve odnosov in prvin hladne vojne. Prav zato pa je sestanek najzveznejših in najdoslednejših glasnikov politike prihodnosti, politike miroljubnega sožitja tem pomembnejši in koristnejši. Oba državnikova sta sklenila opustiti vse običajne ceremonijale in hosta dragoceni čas skupnega bivanja kar najbolje izkoristila za medsebojno izmenjanje mnenj, za razpravo o najvažnejših mednarodnih problemih in o medsebojnem sodelovanju. Zato ima obisk predsednika Naserja zaseben značaj, kar pa mu daje v resnicu večji pomen in tehnost.

Ni mogoče predvidevati, kaj bo prinesla nedvomno prisrečna in prijateljska menjava mnenj o ponovnem srečanju obeh državnikov, lahko pa smo prepričani, da bo končni izid le znova potrdil neomajno vero obeh držav v pravilnost, koristnost in potrebu krepitve ideje miroljubnega sožitja in enakopravnega sodelovanja med vsemi narodi sveta.

MARTIN TOMAŽIČ

kratko, vendar zanimivo

RAZGOVOR S TOV. BORISOM ZIHERLOM

V ponedeljek popoldne je v Kranju odgovarjal na vprašanja komunistov našega okraja član CK ZJK Boris Ziherl. Vprašanja, ki so jih stavili udeleženci razgovora, so se nanašala na nekatera aktualna vprašanja, predvsem pa na odnos med namni in SZ, ter ostalimi vzhodnoevropskimi državami in Kitajsko.

Razgovora se je udeležilo okrog 200 komunistov kranjskega kraja. — k

ZA ZDRAVJE IN RAZVEDRILO NAŠIH OTROK

Pisali smo že, da je občina Kranj, kot prva v okraju, letos prevzela skrb za letovanje zdravstveno ogroženih otrok. Doslej je to vodil samo Okrajni Svet za socialno varstvo.

Prvih 98 predšolskih otrok, ki jih je poslala občina na Stenjak, se je že vrnilo. Sedaj pripravljajo še 30 šolskih otrok za višinsko letovanje v Domu na Planini pod Golico.

Največje zanimanje otrok pa tudi staršev pa je za ponovni odhod na Stenjak. V mesecu avgustu bodo poslali na ta otok kar 200 šolskih otrok. Toda prošenj in želja, morda tudi zdravniških in socialnih pripričil, bo pa še več. Zato bodo preostale otroke usmerjali v taborniške in druge organizacije, da bo kakorkoli prebili nekaj časa na letovanju v zdravi naravi.

K. M.

VEC ODGOVORNOSTI DO SKUPNOSTI!

V domačkem občini je za koločarskega hrošča dobro poskrbeleno in se ni batil, da bi ga zatrli. Tako lahko s ceste med Homcem in Preserjem vidiš, da je njiva vsa rdeča od ličink. Preglednik je sicer javil že več takih primerov na občino Domžale, vendar so prizadeti lastniki krompirič prinesli potrdila od kmetijske zadruge da ni na zalogi škropiva. Videli pa smo že tudi pridelovalce krompirja, ki so, zavedajoč se odgovornosti, ki jo imajo do skupnosti, dan za dнем pobirali ličinke koloradarja. Otro-

ci urno in temeljito opravijo tak posel. Kljub trenutnemu pomanjkanju zaščitnih sredstev ne bi nikakor smeli dopustiti, da se golažen neovirana razmnožuje. Vsi letošnji ukrepi za radikalno zatiranje koloradarja so bili potem zastonj.

KAMNIŠKI ZADRUŽNIKI NA OBISKU

Kamniški zadružniki so v nedeljo obiskali kmetijsko posestvo »Pšata« v Trzinu. Ogledali so si nasade italijanske pšenice v Delapi vasi, hlevne v Jabljah, nasade jagodičevja in strojni park. Vzorno kmetijstvo in lepo se razvijajoči posevki, ki kljub suši obetajo bogato žetev, so navdušili kamniške kmečke gospodarje. Obisk je brez dvoma dosegel svoj namen in marsikdo bo v bodoče z boljšo agrotehniko poizkušal doseči večji pridelek.

GOLNIČANI BODO LETOVALI

Končno se je letos uresničila želja vseh Golničanov, da bi imeli svoj počitniški dom. Da so ga letos dobili, gre predvsem hvala sindikalni podružnici in upravi bolnišnice, ki sta vzeli v zakup počitniški dom v Medvejah. Pred kratkim se je od tam vrnilo 36 zagorelnih otrok, ki so bili pri obiskovalci doma. Če upoštevamo, da je na Golniku bolnišnica za tuberkulozo, je prav, da se otroci oddaljijo od okolice, ki jih stalno ogroža. Večji del otrok je pridobil na teži, iz tega je razvidno, da je tov. Lešnik dobro skrbel zanje. Mnogi od malčkov so bili tokrat prvič na morju. Kako lepo jih je bilo gledati ob prihodu na Golnik, kajti z eno besedo so hoteli povedati, kaj vse so videli in doživelji. Letovali bodo vsako leto, vecji del stroškov pa bo krila sindikalna podružnica. Od sedaj pa do konca septembra se bo zvrstilo v domu še 150 dělavcev in uslužbencev ter zdravstvenega osebja bolnišnice Golnik.

G. J.

V JESENJSKI OBČINI 124 HIŠNIH SVETOV

(Nadaljevanje s 1. str.)

nitev gospodinj in v ta námen nabavili pralne stroje, sesalce za prah in podobne gospodinjske stroje.

V razpravi, ki je bila izredno živahnja, so udeleženci navajali vrsto problemov, ki jih kaže čimprej urediti. Med drugim so že lani poddarjali na sestankih, da bi bilo potrebno ustanoviti servisno delavnico za popravilo stavb, podjetje za odvajanje smeti, vendar do osnovanja do zdaj še ni prišlo. — Ugotovili so, da je bilo premalo sodelovanja med občino in političnimi organizacijami in da so se pojavitale težave pri obnovi in popravilu starih hiš.

naša kronika

DAN BORCA NA BLEDU IN V RIBNEM

Za letošnji praznik 4. julij so v občini Bled pripravili vrsto prireditve. V ponedeljek, 30. junija, je bila v društvenem domu proslava, na kateri je ob boji na Sutjeski govoril major Miloš Rutar; nastopil je tudi blejski moški pevski zbor in recitatorji. Na posebni slovesnosti so bila nekaterim borcem in aktivistom podeljena odlikovanja za njihove zasluge med NOB. Mladina blejskih šol iz Ribnega, Boh. Bele in Gorj bo na praznik obiskala znane partizanske kraje in prizorišča bojev na Jelovici in Pokljuki. Posebno slovesno bodo ta praznik praznovati v Ribnem pri Bledu. Tam se bo na ta dan zbralo nad 100 ameriških Slovencev na veliko družabno prireditve. — Goste-izseljence bo v Ribnem pozdravljen v imenu slovenske izseljenske matiche Ivan Regent. Slovesnost se bo pričaže že dopoldne s koncertom vojaške godbe iz Zagreba, popoldne pa se bosta na planoti Gmajni pred počitniškim domom predstavila gostoma blejska folklorna skupina in pevski zbor s koncertom domačih pesmi in plesov. Igrali bodo tudi Avsenikovi gledali.

JESENČANI ZA DAN BORCA

Na počastitev Dneva borca so se tudi Jesenčani dostojno pripravili. Sinoči (3. julija) je bila v Mestnem gledališču osrednja proslava. Internacionali je sledil govor o pomenu praznovanja Dneva borca in s spomini na 15. obletnico slavnih borb na Sutjeski. Sledil je spored, ki so ga izvajali godba na pihala, mešani in moški pevski zbor ter ansambel narodnih plesov Svobode Jesenice. Kakor na Jesenicih, so bile podobne proslave tudi v ostalih krajih jeseniške občine. Za danes so pa napovedani partizanski pohodi k številnim odkritijem spominskih plošč žrtvam fašističnega nasilja.

V ŽIROVNICI PRAZNUJEJO

Krajevni praznik, 29. junij, so v Žirovnici zdržali s počastitvijo 15. letnico borb na Sutjeski in praznovanjem Dneva borca. Organizirali so vrsto prireditve, ki se vrste druga za drugo do sobote večera. Nedeljski slavnostni seji krajnevne odbora v otvoritvi vodovoda je sledil odbojkarski turnir med OK Žirovica, OK Radovljica in OK Kranj. Že drugič so zmagali Radovljčani in si ponovno osvojili pokal ZB Žirovica. V ponedeljek je bil odigran šahovski turnir med šahovsko sekcijo Svobode Žirovica, šahovsko sekcijo Svobode Javornik in šahovsko sekcijo JLA. Igra med Žirovčani in prizadnik JLA je bila odigrana nedolčeno, v igri med Žirovčani in Javornčani pa so zmagali Žirovčani z rezultatom 6:5. V torek je bilo strelsko tekmovanje z zračno puško, v sredo so predvajali v počastitev praznovanja jugoslovenski film »Samo ljudje«, včeraj 3. julija pa je bilo izvedeno kolesarsko patrulno tekmovanje za prehodni pokal. Danes, na praznik Dneva borca bo dopoldne odkritje spominskih plošč z žalnimi svečnostmi, popoldne pa razvijite prapor ZB.

LEP USPEH I. TEDNA KULTURNIH PRIREDITIV NA JESENICAH

DPD Svoboda »Tone Čufar« na Jesenicah, ki vključuje okoli 500 članov in je doseglo v minuli sezoni posebno lepe uspehe na izobraževalnem področju, se je odločila zaključiti vsakoletno sezono s Tednom kulturnih prireditiv. Letos je bil organiziran tak teden prvič: trajal je od sobote 21. do sobote 28. junija. Za vsak dan je bila pripravljena po ena kulturna prireditve, ki so lepo uspele in bile kljub slabemu vremenu lepo obiskane. Največji prireditvi pa sta bili za otvoritev in za zaključek. Tako je bil za otvoritev v veliki dvorani delavskega doma odprt poprnski kip jeseniškega književnika Toneta Čufarja in v malo dvorani odprt likovna razstava slikarjev-amaterjev Gorenjske, za zaključek pa prirejen koncert zdržanih godb na pihala ter moškega pevskega zborja jeseniške Svobode. Predvsem za zaključno prireditve je vladalo med Jesenčani izredno zanimanje in je tudi bila temu primerno obiskana. Teden kulturnih prireditiv je vsekakor uspel, ni pa dosegel želeno povezljave med članji posameznih odsekov, ker je zaradi slabega vremena odpadel nameravani društveni izlet k Valvazorjevi koči.

Vihar okrog tržiškega kruha

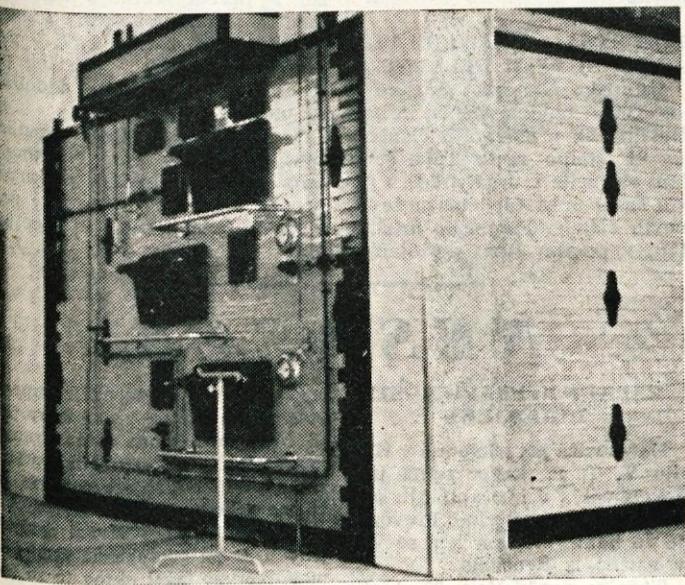
Odkod napadi na novo pekarno? — V ozadju interesi privatnika — V Tržiču dovolj kruha — „Šterovci“ v nevarnosti?

Pomembno pridobitev Tržičev in okolice, novo pekarno, smo v našem listu zabeležili pred dvema mesecema. Prvega maja letos je bila svečana otvoritev novozgrajenega in sodobno urejenega obrata, s katerim je delovni kolektiv »Pekarje« Tržičev Količnega pomena je nova Le-ta je že 24. novembra 1956

ObLO Tržič čimpreje želela priti do uspeha tudi s podkupovanjem.

DVOJNO STALIŠČE SANITARNEGA INŠPEKTORATA

Vsega tega bi prav gotovo ne bilo, če ne bi k temu pripomogel tudi sanitarni inšpektorat Tržičev.

Peč v novem obratu »Pekarje«, Tržič

žič dosegel svoj največji uspeh. izdal predlog odločbe, da mora pekarni Tržič prenehati z obravovanjem v nekdanji Romihovi pekarni 31. decembra 1957, kar ni ustrezalo le zato, ker je v tej obdobji obrazovalo socialistično podjetje, privatniku pa je takšen obrat dovoljen? Vsekakor ne in tudi ne sme biti! »Pekarje« v novih obratih lahko več kot zadost potrebam Tržičev, zato je treba sedaj odpravljati le po manjši vrednosti, ki so tudi v novem obratu še ostale. Če izdelki »Pekarje« še niso kvalitetni, naj potrošniki zahtevajo kvaliteto in prepričani smo, da se bo kolektiv »Pekarje« za to tudi zavzel.

Kolikor pa so v kolektivu še nezdravi ostanki, je potrebno, da člani kolektiva sami obračunajo z njimi. Prav tako naj se tudi za usluge gospodinjam najde pričakovati v najkrajšem času, ker bo »Pekarje« s pomočjo ObLO Tržič nabavila avtomobil. Z njim bo v Bistrici in Trajbahu zbirala »šterovce« in pečen kruh pripeljala gospodinjam tudi na dom.

IZ OKOLICE KRAJNA NAJ BI DOBIVALI MLEKO, V POLOJANSKI IN DELU SELŠKE DOLINE NAJ BI REDILI ŽIVINOZAZOK, V GORNJEM KONCU GORENJSKE PA PLEMENSKO ŽIVINO

Predlog te odločbe, ki je bil kasneje tudi sprejet, je bil izdan na osnovi sanitarnega pregleda obrata v zapisniku z dne 22. novembra 1956. Dne 20. junija letos pa je sanitarni inšpektorat ObLO Tržič svoje mnenje takole spremenil: »... Ogled prostorov, v katerih Martin Romih iz Tržiča, Trg svobode, namerava opravljati pekovsko obrt. Sanitarni inšpektorat k temu pripominja sledete: 1. Vse prostore, katere bo navedeni uporabljali za izvrševanje obrti, je prebeliti in temeljito očistiti. 2. Ves inventar je očistiti in prepleskati na svetlo oljnat barvo. 3. Urediti je sanitarno naprave s tekočo vodo za izplakovanje ter v njih urediti tekočo vodo za umivanje rok po opravljeni potrebi. 4. Na splošno pa bo moral navedeni skrbeti za čistočo in eventualno higienično prodajo kruha. Skratka, ta dva predloga sta nekaj nerazumljive in si njune vsebine sploh ni moč tolmačiti.

Nova pekarna je bila v Tržiču zgrajena zato, ker stara ni ustrezala potrebam in predpisom. Mar ustreza le zato, ker je v tej obdobji obrazovalo socialistično podjetje, privatniku pa je takšen obrat dovoljen? Vsekakor ne in tudi ne sme biti! »Pekarje« v novih obratih lahko več kot zadost potrebam Tržičev, zato je treba sedaj odpravljati le po manjši vrednosti, ki so tudi v novem obratu še ostale. Če izdelki »Pekarje« še niso kvalitetni, naj potrošniki zahtevajo kvaliteto in prepričani smo, da se bo kolektiv »Pekarje« za to tudi zavzel.

FaBo

Taki so načrti. V glavnem mlekarino v Kranju bi dobivali dnevno kakih 25 do 30 tisoč litrov mleka. Od tu bi ga vozili celo na Jesenicah, ki je razen Kranja glavni gorenjski potrošni center. Mleko bodo zbirali samo iz nižinskih, lahko dostopnih predelov okoli Kranja in Škofje Loke, kjer naj bi kmetje redili predvsem mlečno živilo.

tudi na Okrajinu zadružni zvezni v zadružah, kjer že daje časa razmisljanja o takem načrtu. Gre se so volivci kritizirali pomanjkljivo oskrbo. Zaželeti so si mlečne restavracije, kakor jo imajo v Kranju. Bolj upravičeno želite po zdravi ljudski prehrani si ni moč misliti. Morda pa bo že v kratkem urejena dostava mleka na dom, tako kot je že v Ljubljani.

IZ KRANJA MLEKO PO VSEJ GORENJSKI

Taki so načrti. V glavnem mlekarino v Kranju bi dobivali dnevno kakih 25 do 30 tisoč litrov mleka. Od tu bi ga vozili celo na Jesenicah, ki je razen Kranja glavni gorenjski potrošni center. Mleko bodo zbirali samo iz nižinskih, lahko dostopnih predelov okoli Kranja in Škofje Loke, kjer naj bi kmetje redili predvsem mlečno živilo.

Vsa Poljanska in del Selške doline je tako imenovani kombinirani rajon. Tam naj bi redili predvsem klavno govedo in prasiče. Gornji del okraja, Radovljica, jeseniški in bohinjski kot tak karok tudi okolica Železnika bi bil določen za rejo plemenske živilo. Letno naj bi odgojili in prodali kakih 1400 glav dobre živilo, ki bi jo odkupovali v »mlečnem rajonu« v okolici Kranja.

NAČRTI IN STVARNOST
Ali so to suhi, papirnati načrti ali stvarnost? »Kdo me bo silil, kakšno kravo ali drugo živilo bom redil: ali za mleko, za pleme ali za klavnico?« Tako se bo do gotovo oglašali glasovi po kmetih. Rejec bo vzel v roko svinčnik in računalnik. To, kar bo donašalo največ dobitka, kar se bo najbolj splačalo, to bo redil. Na to je edino prav. Prav to ekonomsko računico, dosedanjo tradicijo, prirodne in druge pogoje, želje kmetov in druge okolnosti so imeli pred očmi

Dvainštredeset brigadirjev in brigadirk iz kranjskega okraja, ki so odšli pred dvema mesecema v sestavo novomeške brigade na gradilišče ceste Bratstva in enotnosti, se je v ponedeljek vrnilo domov. Njihova brigada je bila petkrat udarna in trikrat izredno pohvaljena od Glavnega štaba mladinskih delovnih brigad. V brigadi je bilo skupaj 120 brigadirjev in brigadirk. Med temi je v dveh mesecih dela dobilo 22 brigadirjev naslov udarnika, 55 pa je bilo pohvaljenih. Z Gorenjske so bili v brigadi od teh 3 udarniki, 20 pa je bilo pohvaljenih. S to izmeno se je vrnilo tudi 7 brigadirjev, ki so bili že v prvi mladinski delovni brigadi »Staveta Zagorja«. Tako so bili ti štiri meseca na mladinski delovni akciji. Dva brigadirja iz prve brigade pa sta še ostala in jima tako teče že peti mesec živiljenja med graditelji avtomobilske ceste.

PODRTI MEJNIKI
Pri vsem tem gre za enotno organizacijo živiloreje in tudi za

preskrbo z mlekom in mlečnimi ter mesnimi izdelki. Morda so nekateri težave, pa tudi pomanjkanje mleka na Jesenicah, res je posledica občinskih židov. Še vsa Gorenjska bo postala zaokrožena celota, ki bo lahko oskrbovala vsak posamezni del. Iz glavnih kranjskih mlekarne priprljano mleko bo, kot pravijo, na Jesenicah dokaj cenejše in boljše, kot če bi ga dobivali in pripravljali doma na Jesenicah. Zadrževali so prav po računih interesov že odstranili občinske mejnike. Plan so postavili tako, da so interese skupnosti vskladili z interesom posameznika.

Seveda pa ni izvedba rajonizacije mišljena prav do skrajnosti. Tudi v bohinjskem, blejskem, radovljiskem okolišu bodo imeli mlečno živilo, saj namenjava proizvodnjo sira v Bohinju še povečati, ustanoviti posnemalniške postaje z izdelovanjem masla, sira, prodajo smetane in podobno v drugih krajih. Vse po prosti izbiri kmet-zadrževalnika. Izbriga pa bo z interesimi cenami usmerjena samo v eno glavno proizvodnjo, ki jo narekuje rajonizacija.

K. M.

Druga izmena gorenjskih brigadirjev se je vrnila

Brigadirji so obiskovali razne tečaje — za traktoriste, šoferje, fotoamaterje. Med 32 mladimi zagorelimi obrazci brigadirjev smo se srečali s 17-letnim Karlohom Fonom, ki je bil 4 meseca na cesti Bratstva in enotnosti.

»Kako je bilo,« smo ga povprašali. »Dobro. Nisem razvajen, zato mi ni bilo težko.« Mimogrede povedano — Karlo je udarnik, enkrat pa je bil tudi pohvaljen. »In še to zapišite,« je dejal z zadovoljstvom v očeh, »dokončal sem traktorski tečaj s prav dobrim uspehom.«

Mladi Karlo, ki je odšel na gradilišče brez vsake kvalifikacije, kot je dejal sam — je odšel zato, da bi se nekaj naučil, se je vrnil zadovoljen, saj bo tako laže našel ustreznejšo zaposlitev.

Lj.

Širom po domovini

ZASEDANJE LJUDSKE SKUPŠČINE LR SLOVENIJE

Na ponedeljskem zasedanju je Ljudska skupščina sprejela predlog resolucije o usmerjanju stanovanjske gradnje. Po republiškem perspektivnem planu naj bi do leta 1961 z družbenimi sredstvi, razen nadomestitve dotrajanih zgradili še najmanj 21.000 novih stanovanjskih enot.

Graditi bomo morali predvsem manjša in ekonomičnejša stanovanja na industrijski način, tako da bi gradili standardna, serijska stanovanja. Za zdaj gradimo še vedno prevelika stanovanja, medtem ko je po drugi plati v slovenskih mestih in industrijskih srednjih več kot 45.000 družin, ki nimajo lastne kuhinje in sanitarnega prostora. Stanovanja bo treba graditi predvsem tam, kjer v celoti ali

— ey

vsaj delno že obstojajo tudi komunalne naprave.

Ob sprejetju odloka o potrditvi statutov Univerze v Ljubljani in njenih fakultet je bilo v Ljudski skupščini dokaj razprave o reformi v sistemu visokošolskega studija.

SINDIKALNO POSVETOVANJE O ŽIVLJENJSKIH IN DELOVNIH POGOJIH DELAVEV

V Centralnem svetu sindikatov Jugoslavije v Beogradu je bilo v ponedeljek posvetovanje o življenjskih in delovnih pogojih delavcev ter o pomoči zaposleni ženi in družini. Poudarjeno je bilo, da je treba te probleme urejati predvsem v okviru komun, v katerih naj sindikati uveljavljajo svoja stališča.

OTVORITEV CESTE SENOŽEČE-KOPER

V soboto so v Senožečah na Krasu odprli cestni odsek od Petrinj do Kaslca nad Črnim Kalom. Tako je zdaj dokončno dogradena moderna cesta Ljubljana-Koper, ki dovoljuje trikrat večjo hitrost kot prejšnja. Od Ljubljane do Kopra bo zdaj trajala vožnja po cesti le dve ur.

VI. LJUBLJANSKI FESTIVAL

V soboto zvečer so fanfare z leta naznale, da se je začel letni Ljubljanski festival, ki je največja vsakoletna slovenska kulturna prireditev.

NA AVTO CESTI DELA LEPO NAPREDUJEJO

Mladinske brigade na avto cesti Ljubljana-Zagreb so že izkopale 327.000 kub. metrov prsti, s čemer so zemeljska dela ceste v glavnem končana.

„Ribnik - export“ v težavah

V gospodarstvu občine Jesenice zavzema izvozno podjetje »Ribnik-export« pomembno mesto. Za njegovo svojevrstno dejavnost marsikater Gorenjec ne ve, zato pa ime podjetja toliko bolj pozna v tujini, zlasti v Franciji, Nemčiji, Švedski, Avstriji, Belgiji in Sveti. »Ribnik-export« namreč zalaže trg omenjenih dežel z žabami, raki, rimbami in polži. Marsikdo se bo vpravšal, če je to smiseln, ko v Sloveniji vendar nimamo toliko luskastih živali, da bi jih lahko izvajali. Res jih nimamo, ima pa izvozno podjetje na Jesenicah to prednost, da je tik ob meji, nato lahko pošilja na pot spočite, osvežene živalice.

Plemenite rake dobivajo na Jesenice in Bosne (Tuzla, Livno, Jajce) in Srbije (Vojvodina), poležje v Srbiji, žabe prav tako iz ravinarskih predelov države, želje pa iz Makedonije in Hrvegovine. Podjetje »Ribnik-export« zaposluje 20 ljudi. V sezoni, ko je več dela, naraste to število tudi na 60.

Pred petimi leti, ko je bilo podjetje ustanovljeno, je bil pravilni majhen — 5 milijonov dinarjev na leto — lani pa je znašal že 100 milijonov. Vseka-

kratka klonjena delovnemu kolektivu in interesom, da njen mož spet dobi obret, je šla po poteh, ki so vse prej kot poštene in pravilne. V prodajalni je dajala svež kruh na stran in ga prodajala čez tri ali štiri dni. Gospodinje so upravičeno negodovale, toda Romihova, češ da so temu krivi peki. Nadalje je tolažila gospodinje iz Bistrice in Trajbaha, da naj ne nosijo kruha v peki novi pekarni in naj malce potrpe, saj jim bo kruh kmalu lahko ustregla v svoji starji pekarni. Seveda pa ji bo jih podjetje ne uspelo nabaviti toliko, da bi zadostilo željam vseh kupcev.

Sezona za rake traja do maja do oktobra. Izvajajo jih skoraj vse v uvodu omenjene države. Želje prodajajo izključno kot grilage za otroke, in to v pomladnih mesecih. V sezoni jih izvozi 30-40 tisoč.

Najdonosnejša je trgovina z žabami. Vsak mesec jih izvozi približno 10 ton. Sezona zanje traja skozi vse leto, čeprav je levo v zimskih mesecih (december, januar, februar) težji, kot poleti. Razen živih žab je podjetje tudi žabje krake, in sicer 3 do 5 ton na leto. Interesenti zanje so predvsem Švicari. Dobro gredo v denar tudi polži, ki so jih letos izvozili 80 ton, lahko bi jih še prodali, vendar jih podjetje ni uspelo nabaviti toliko, da bi zadostilo željam vseh kupcev.

Sezona za rake traja do maja do oktobra. Izvajajo jih skoraj vse v uvodu omenjene države. Želje prodajajo izključno kot grilage za otroke, in to v pomladnih mesecih. V sezoni jih izvozi 30-40 tisoč.

prometna sredstva od koles, mopedov, kotačev, skuturjev, motoriklov, majhnih avtomobilov, luk-suznih limuzin, avtobusov, kamionov ter najraznovrstnejših specialnih vozil za posebne potrebe raznih dejavnosti.

Razstavljen je celokupna domača industrijska proizvodnja ter vrste, ki se v zadnjih letih naglo razvija in spopoljuje. Pretežno razstavlja trgovska podjetja. — Razen 61 domačih razstavljevalev sodeluje na sejmu tudi 21 razstavljevalev, ki jih izdeluje tvornica »TAM« v Mariboru, na sproti nej bodo razstavljeni avtobusi ter specialni kamioni, ki jih izdeluje »FAP« v Priboru na Limu. Uvozno podjetje ADRIA IMPEX bo razstavljalo hidravlično dvigalo za razne potrebe, montiranje na specjalnem avtomobilu, medtem ko bo podjetje SAP-Turist biro razstavljal dele žičnice, ki je namenjena Krvavec.

Na letosnjem sejmu prometnih sredstev bodo razstavljena vse

ravnanje, žal, resno ogroža obstoje »Ribnik-export«, saj mu največji kupci pretijo, da bodo umaknili pogodbne, če jim podjetje ne bo nudilo ugodnejših pogojev. V takih okoliščinah bo letos »Ribnik-export« verjetno le s težavo dosegel plan, saj od klinilna pisma francoskih kupcev še vedno prihajajo. Podjetje je imelo letos tudi težave zaradi neugodnih vremenskih razmer. Sneg, dež in poplave, ki so doletole v februarju, marcu in aprilu Bosno, ter majsko sušo po vsej državi so občutno vplivali na dobovo želje, svežih rib in polžev. Predstavniki podjetja »Ribnik-export« so se na letosnjem izvozno sezono dobro pripravili. Sistematično so obdelali zunanje tržišče in zaključili dogovore z inozemskimi kupci, zato pa je bila količina izvožene robe večja. Ni izključeno, da so na tak način nezakonito služili tudi nekateri predstavniki izvoznih podjetij. Vodstvo »Ribnik-exporta« je na to opozorilo carinarnico na Jesenicah, ki je zaradi tega postrila kontrolno polžljik. Nekateri izvozniški so poskušali pridobiti kupce še na druge nezakonite načine. Takšno

— ey

prometna sredstva od koles, mopedov, kotačev

gorenjski obvezec valec**ZDRAVNIŠKA DEŽURNA****SLUŽBA**

Zdravstveni dom Kranj, Poljška pot 8, telefon 218, naročila za prevoz bolnikov, telefon 04.

MALI OGLASI

Privatnikom ne objavljamo malih oglasov pred vplačilom. Cena malih oglasov je: preklic 20, izgubljeno 10 dinarjev, ostalo 12 din od besede, naročniki imajo 20 odstotkov popusta.

Telefonska številka naročniškega v glasnega oddelka je: Kranj 475.

Vzamem v najem dober klavir proti odškodnini, oziroma poznejšemu odkupu. Mesarič, Smledniška 82, Kranj. -1097

Prosim potnike avtobusa Sapturist biro Ljubljana, ki je vozil na progi Ljubljana-Kranj-Tržič in so bili navzoči pri prometni nesreči 2. januarja 1958 ob 17.15 uri na cesti Medvode-Jeprica-Kranj, ko je avtobus podrl kolesarja za kakršna koli pojasa-

Obveščamo prebivalce in okolišane, da bo dne 6. julija 1958 ob 9. uri zjutraj odkritite spominske plošče padlim 14 borcem in 9 talem vasi Prištava pri Tržiču. K odprtju vladljuno vabi odbor Zveze borcev Križe. 1146

nila. Laznik Francka, Kranj, Stara c. 9. -1128

Obveščamo vse stranke, da zradi kolektivnega dopusta »Predelnika« Begunje ne obratuje v času od 5. do 19. julija 1958. Po tem datumu bo sprejemala volno v predenje in ostala pripadajoča dela. -1129

Predam desni vzdijljiv štedilnik in vzdijljiv pečnjak. Huje 33, Kranj. -1130

Sprejemem mizarskega vajenca. Erzar Viktor, Cerkle 9. -1131

Dam 5.000 din nagrade, kdor mi preskrbi endoruzinsko stanovanje. Škušek Minka, Ješetova 39, Kranj. -1132

Prodam 5 ton cementa. Stražišče 21, Kranj. -1133

Prodam kravo. Hotemože 6, Preddvor. -1134

Prodam psico, nemško ovčarčko, čistokrvno, staro 9 mesecev. Hotemože 26. -1135

Prodam kobilu 15 mesecev staro ali zamenjam za govedo. Jenko Marija, Zg. Brnik 68, Cerkle. -1136

Prodam ca. 2.500 komadov strešne opeke (bobroveča), 0,75 m² hrastovih desk 50 in 30 mm in 10 AZ panjev s čebelami. Z. V. Šenčur 234. -1136

KUD »Borec« Velenovo priredil 13. julija dirke z mopedi. Prijava za dirke sprejema pisarna KZ Velenovo. -1137

Sprejemem vajenca za kleparško stroko. Markič Franc, Partizanska 14, Kranj. -1138

Iščem vajenca kovačke obrti z vso oskrbo. Golob Anica, Vir-

maše 51 pri Škofji Loki. -1139

Skladiščnega delavca sprejme trgovina špecerijske stroke v Kranju. Prednost imajo mlajši moči stanujoče v Kranju ali bližnji okolici. Ponudbe oddati takoj na upravo lista pod šifro »Skladiščni delavec«. -1140

Preklicujem blok št. 37277, izdan v Komisiji trgovini Kranj dne 21. IV. 1958. -1141

Prodam italijansko žensko ko-lo znamke »Mackon« za 29.000 dinarjev. Toporiš Marija, Gorička 2, Golnik. -1142

Oglas, objavljen v Glasu Gorenjske dne 30. junija 1958 je neudometlen, ker sem lastnica hiše in obrti jaz, ne pa Jože Martinjak. On nima pravice prodajati premičin in nepremičnin. Martinjak Julijana, Kranj - Zavavska 62. -1143

Prodam 3 delno zastekleno okno. Reginčeva 6, Kranj. -1144

Motorno kolo NSU 250 ccm, dobro ohranjeno ugodno prodam. Prodam tudi novo trofazno črpalko za hišni vodovod. Naslov v glasnem oddelku. -1145

Izgubila sem drap jopicjo od Prebačevega do Kranja. Poštenega najditelja naprošam, naj jo proti nagradi vrne na tov. »Špik«, Kranj. -1147

KINO

»STORŽIČ«, Kranj: 3. julija ob 18. in 20.15 uri ameriški film »VSI MOJI SINOVCI«, 4. julija ob 10. uri amer. film »IZNAD 30 NADSTROPJA«, ob 15. uri premiera mehiškega filma »MIDVA«, ob 17., 19. in 20. uri franc. barv. film »HELENA IN MOŽJE«, 5. julija ob 18. in 20.15 uri francoski barv. film »HELENA IN MOŽJE«, 6. julija ob 10. uri amer. film »IZNAD 30 NADSTROPJA«, ob 15. uri franc. barv. film »ALI BABA IN 40 RAZBOJNIKOV«, ob 17., 19. in 21. uri amer. barvni film »LJUBIM MELVINA«.

»PARTIZAN«, Kranj: 3. in 4. julija premiera amer. filma »IZNAD 30 NADSTROPJA«, 5. julija fran. barv. film »ALI BABA IN 40 RAZBOJNIKOV«, 6. jul. mehiški film »MIDVA«. Predstave vsak dan ob 20.30 uri.

»SVOBODA« Stražišče: 3. julija ob 20. uri jug. film »ZASLEDOVANJE«, 4. julija premiera mehiškega filma »MIDVA«, ob 17. in 19.15 uri, 5. julija premiera angl. filma »KOBNA NEZNANKA«, 6. julija ob 17. in 19.15 uri franc. barvni film »HELENA IN MOŽJE«.

»NAKLO«: 3. julija ob 20. uri premiera mehiškega filma »MIDVA«, 4. julija ob 19.15 uri jug. film »ZASLEDOVANJE«, 5. julija ob 20. uri amer. barv. film »LJUBIM MELVINA«, 6. julija ob 17. uri amer. film »IZNAD 30 NADSTROPJA«, ob 19.15 uri franc. barv. film »ALI BABA IN 40 RAZBOJNIKOV«.

»TRIGLAV«, Primskovo: 4. julija ob 17.30 uri amer. film »IZNAD 30 NADSTROPJA«, 5. julija ob 20. uri mehiški film »MIDVA«, 6. julija ob 17.30 uri franc. barv. film »ALI BABA IN 40 RAZBOJNIKOV«.

»RADIO«, Jesenice: 3. in 4. julija amer. kriminalni film »PO NEDOLŽNEM OBSOJEN«, 5. in 6. julija amer. barv. film »DOBRO JUTRO, GO-SPODIČNA DOW«. Predstave v četrtek, petek in soboto ob 18. in 20. uri. V nedeljo ob 13.

OBČINSKI ODBOR ZVEZE BORCEV NOV CERKLJE NA GORENSKEM

vabi k odprtiju spomenika padlih borcev NOV v nedeljo, dne 6. julija 1958

4. julija polaganje vencev pri spominskih ploščah v Zalogu, Sidražu, na Krvavcu, na Davovcu, v Cerkljah in Praprotni polici.

5. julija ob 20. uri promenadni koncert v Cerkljah ob 20.30. uri ognjemet ob 21. uri drama »Dnevnik Ane Frank«.

6. julija ob 9. uri odprtje spomenika ob 10. uri koncert godbe na pihala ob 13. uri jugoslovenski film ob 14. uri partizanski miting pri Zadružnem domu.

Sodelujejo: godba na pihala pevski zbor folklorna skupina plesni kvartet iz Tržiča.

Oddolžimo se spominu padlih borcev in talcev.

VABI ZVEZA BORCEV NOV CERKLJE NA GORENSKEM

in 20. uri ter v slučaju slabega vremena tudi ob 16. uri. Dopoldan ob 10. uri matineja mladinskega filma.

»PLAVZ«, Jesenice: 3. in 4. julija franc. film »DNEVNIK MAJORJA THOMPSONA«, 5. in 6. julija amer. kriminalni film »PO NEDOLŽNEM OB- SOJEN«. Predstave v četrtek, petek in soboto ob 18. in 20. uri. V nedeljo ob 18. in 20. uri ter v primeru slabega vremena tudi ob 16. uri. Dopoldan ob 10. uri matineja mladinskega filma.

ZIROVNICA: 5. in 6. julija francoski film »DNEVNIK MAJORJA THOMPSONA«. V soboto ob 20.30 uri. V nedeljo ob 17. in 20. uri.

DOVJE MOJSTRANA: 5. in 6. julija jug. film »SAMO LJUDJE«. V soboto ob 20. uri. V nedeljo ob 18. in 20. uri.

RADOVLJICA: 3. in 4. julija jug. omnibus film »V SOBOTO ZVEČER«. V četrtek ob 20. uri. V petek ob 16., 18. in 20. uri.

5. in 6. julija amer. barvni cinemascope film »RIHARD LEVJESRCNI«. V soboto ob 19. uri. V nedeljo ob 16., 18. in 20. uri.

BLED: 3. julija amer. barvni film »SKRIVNOSTNO MOČVIRJE«. Od 4. do 7. julija češki barvni film »DOBRI VOJAK SVEJK II. del«.

LJUBNO: 4. julija slov. film »TRENUTKI ODLOCITVE« ob 18. in 20. uri, 5. in 6. julija amer. barv. film »CENA SLAVE«. V soboto ob 20. uri. V nedeljo ob 16. in 18. uri.

»KRVAVC«, Cerkle: 6. julija amer. barv. pustolovski film »CAS OBRAČUNA«. Predstave v nedeljo ob 15., 17. in 20. uri.

V KLANJU

V ponедeljek so bile na kranjskem živilskem trgu naslednje cene: fižol 60-70, ajdova moka 70, koruzni zdrob, koruzna moka, krma za kokoši, koruza in proso 40, ješprejn 60-70, kaša 70-85, orehi 90, kralji 40-60, šalotka 35 do 40, oves 25, gozdne jagode 140, vrtne jagode 80, borovnice 60, mleko 30 in smetana 250 din liter; čebula 50-70, hruške 100, stari krompir 12, novi krompir 55-60, limone 270, kumare 100, paradižnik 160, kislo jelje 30, solata 40, grahu v stročju 80, pesa 40-50, češnje 45-60, cvetača 140, fižol v stročju 100, gobe 200 do 210, breskve 120 din kg; korenček in peteršilj po 10 din šopek, zajci 200-00, kokoši 450-500, piščanci 200-230 din kom., jajca 17-18 din kom., sir - skuta 100, surovo maslo 480-500 din kg, česen 10 din kom., špinaca 20 din merica, kolerabe 6-7 din kom.

»V KAMNIKU

V torek je bil tržni dan v Kamniku dobro obiskan, cene pa zaračuni nekaterih pridelkov poščajo. Domače zelje iz mestne ekonomije so prodajali po 50 din kilogram, solato po 40 din kg, borovnice po 50 din liter, češnje pa po 30 din liter in 45 do 50 din kg. Rdeča pesa je po 50 din kg, kolerabe po 40 din, jajca pa 17 in 18 dinarjev komad. V trgovini imajo paradižnik po 160, breskve in hruške po 110, mirabele pa po 80 din kilogram. Cene ostalim živilom so ustaljene.

GIBANJE PREBIVALSTVA

NA JESENICAH

Rodile so: Vida Legat, gospodinja — dečka; Nada Kelih, uslužbenka — dečka; Ivanka Dežman, gospodinja — deklico; Blandina Jakopič, gospodinja — dečka;

VEČERNA PREGLED

Marija Pesjak, učiteljica — deklico; Sonja Pregelj, učiteljica — deklico; Anica Pozvek, delavka — deklico; Ana Berginc, delavka — dečka; Marija Godec, tkalka — dečka; Marija Razinger, tkalka — deklico; Frančiška Brelih, gospodinja — deklico; Antonija Grilc, gospodinja — dečka; Erna Burlačenko, krojaška pomočnica — deklico; Janislava Mencinger, medicinska sestra — deklico; Matilda Pertnac, gospodinja — deklico.

Poročili so se: Matevž Sušnik, tov. delavec in Marija Pogačnik, tov. delavka; Srečko Kozelj, vodovodni inštalater in Margareta Savbah, gospod. pomočnica; Ludvik-Leopold Simac, miner in Felicita Simac roj. Bizjak, gospodinja.

Umrl so: Andrej Majhen, delavec, Terezija Felaher rojena Svetneter, gospodinja, Elizabeta Čufar roj. Kemperle, druž. upokojenka, Janez Mrak, študent, Ana Robič roj. Avsenik, gospodinja; Peter Pogačar, tov. delavec.

... IN NA CEPULJAH

Tudi v gostilni na Cepuljah je v nedeljo nastal pretep. Ce je bilo vsega krivo samo vino ali morda tudi druge okoliščine, se ni dokončno dokazano. Res je, da so morali po pretepnu takoj prepeljati v bolnišnico C. R. iz Bukovščice, ki je bil hudo ranjen na nožem in bo moral daljši čas ostati v zdravniški oskrbi.

K. M.

šport - šport - šport - šport**ROKOMETNA EKIPA ODREDA GOSTOVALA V STRAŽIŠCU**

V nedeljo je na igrišču Mladosti gostovala ekipa ljubljanskega Odreda in se v prijateljski tekmi pomerila z domačo Mladostjo. Po zelo dinamični igri so zmagali gostje s 24:18. Za domače igralce so bili zlasti uspešni Petrič in Colnar.

V predtekni pa so se pomerili pionirji A in B moštva ter mladinke iz Labor in Stražišča. Slednje so pokazale večjo rutino ter zasluženo zmagale. Dobro je igrala Bregarjeva, ki še mnogo obeta.

PD KRAJN — KRAJSKI PLAINCI ZELO DELAVNI

Kranjsko planinsko društvo je eno izmed najdelavnjejših in najsteviljejših v Sloveniji; članstvo pa še stalno raste. Tako se lani vključilo v društvo 580, v prvih šestih mesecih letos pa že 400 novih članov. Planinsko društvo ima v oskrbi štiri postojanke:

STER ŠESTI

Natakarica pri »Jelenu« v Kraju V. T. je, kakor sama trdi, dovolj večja v uporabljaju svojega motorja »roljerja«. Prevozila je že kakih 200 km ker se vozi v službo nad seboj. V živčni razvojenosti se po pogrebu ni vrnil domov, marveč tavol okrog in se tolaži z alkoholom ter končno znašel pod koles

Na rob zaključne produkcije Glasbene šole Jesenice

Deset dni je že minilo, kar se Dušana Bajda je bil za arijo iz Glasbene šole Jesenice predstavila ob zaključku šolskega leta z javno produkcijo. Ta, sicer nekoliko zakasneli zapis naj seznanil široko javnost z uspehom in razveseljivim dogodkom v glasbeni dejavnosti delavskih Je-

državniški ponovi

Okrutnost in grobost otroka

Občasna grobost in okrutnost je v otrokovem razvoju normalen pojav: njenе korenine so v posebnostih posameznih razvojnih obdobjij. Če pa se grobost stopnjuje in prihaja do izraza v resnejših oblikah tudi še v pozni puberteti, moramo vedeti, da z otrokovimi socialnimi čuti, z njegovim odnosom do sočloveka in do sebe ni nekaj v redu. Otroku s takimi znaki je treba posvetiti kar največ pozornosti.

MODA

LINJA CVETNIH LISTOV
K moderni obleki se prav nič ne poda zastarela pričeska, zato moramo vzopredno z novo linijo oblek spremnati tudi dolžino las in način česa-

na. Na slikah vidite tri dnevne pričeske po okusu mode 1958, kakršne priporočajo švicarski frizerji. Lasje niso zviti, kot smo bile vajene doslej.

ampak padajo ravno po vzoru cvetnih listov. Pričeske vzbujajo vtis naravne neurejenosti.

PRAKTIČNI NASEVCI

Teletina, jagnjetina, svinina in ribe so bolj sladkega okusa, zato potrebujemo več soli kot govedina in divjačina.

Mastno in staro meso bolj solimo kot pusto in mlado, prav tako ribe bolj kot meso klavnih živali ali perutnino.

Mesne jedi, ki jih dolgo kuhamo, zahtevajo manj soli od onih, ki so hitro pripravljene.

Večino na olju pečenih morskih rib solimo, ko so že pečene.

Grobost otroka se izraža na najrazličnejše načine: otrok grobo in surovo reagira na razne neugodnosti, se pretepa, muči živali, uničuje razne predmete (igrače), grobo govori, je osoren, jezljiv, prepirljiv, napadalen, namerno škoduje drugim, zasmehuje in kljubuje invalidom, starčkom, poahljenim, ima zmanjšan občutek odgovornosti, sočutja itd.

Glavni razlog otrokove grobosti in okrutnosti je v motnjah, okrnjenosti ali nerazvitosti njegovih socialnih čutov (sočutje, spoštovanje, tovarištvo) ali pa v trenutkih zaščitnosti le-teh (otrok se ne more obvladati in izbruhne, čeprav mu je potem žal). Vzrokov za to je več. Omenil bom le najvažnejše.

Nadavno govorimo o dveh izvorih grobosti in okrutnosti. Prvi je otrokov duševni in telesni razvoj ter večja ali manjša prirodnata dozvetnost zanjo, drugi pa nepravilna vzgoja.

Grobost, ki je pogojena z otrokovim razvojem, prihaja močno do izraza v pozni predšolski dobi (4.-5. leto, prva džubovalna doba) predpubertetnosti (11. do 14. leto) in v prvem obdobju pubertete (14.-16. leto). Sploh so prehodna razvojna obdobja (med 3. in 5. letom, prehod iz predšolske v šolsko dobo, v predpuberteto, puberteto), izredno prikladna za nastajanje najrazličnejših napak. Kar zadeva prirojenost otrokove okrutnosti, je treba pripomniti, da je res, da so mnogi otroci že po svoji naravi (dispozicijah) bolj ali manj dozvetni za to slabost. Vendar moramo biti zelo pazljivi, kadar pripisujemo otrokovo grobost dednosti, kajti njenega izvora ni tako lahko ugotoviti.

— — —

Otroci, ki niso imeli pravega doma in niso bili deležni družinske ljubezni v rani mladosti, radi postanejo grobi in podivjani. Nihče jih ni resnično navegal nase, zato se v njih niso mogla dovolj izoblikovati tista čustva in moralni nazori, ki obravnavajo odnose do sočloveka. Isto velja tudi za otroke, ki živijo v grobem družinskem okolju, kjer le redko slišijo lepo besedo.

Se huje je z otrokom, ki ga pretreduvamo. Otrok, ki je često tepen, tudi sam postane pretepač in tiran, brezobziren, neobčutljiv in vihrov. Značilno je, da velja to tudi za starše. Tisti, ki so bili kot otroci često tepeni, tudi sami prepogosto uporabljajo šibo.

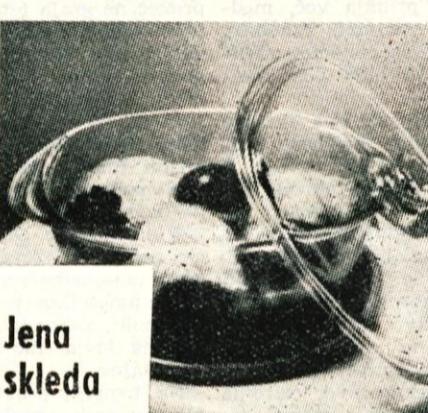
Mnogi starši utrjujejo otrokovo napadnost in grobost povsem nezavesteno. Dostikrat z namernim izzivanjem

in kljubovanjem pospešujejo otrokovo razdraženost in se ob njej zabavajo. S takimi načini namena ne dosežejo, saj otroka le dresirajo v grobosti in živčnosti.

Okrutnost se rada veže na nekatere druge napake in slabosti otrok, kot so egoizem, histeričnost, občutek manjvrednosti, pretrpana samozačestnost, močna duševna zaostalost, ljubosumnost itd. V takih primerih je treba najprej odpraviti osnovno otrokovo slabost, s tem pa odstranimo največkrat tudi grobost in okrutnost.

Za odstranjevanje grobosti je najboljše sredstvo lep zgled, mirno in kulturno okolje ter globlja doživetja sočloveka in medsebojnih odnosov. Otrodu moramo na konkretnih primerih in v razgovoru o njih prikazati nevrednost okrutnosti, pretepanja, zasmehovanja starčkov itd. V ta namen lahko izkoristimo pravljice, knjige, filme, primeire na cesti (voznik pretepa konja), skrb za živali (denimo pozimi), medsebojno pomoč družinskih članov, pomoč šibkejšim itd. Zlasti umetniški sestavki, ki obravnavajo odnose med ljudmi, močno vzdramijo otrokovo sočutje in imajo velik vpliv na oblikovanje njegove socialnosti.

(Zgornje odstavke smo povzeli iz zadnje številke revije »Mladi svet«, v kateri Franc Strmčnik analizira vzroke otroške grobosti. Sestavki je koristen zlasti za starše. Revija prinaša še mnogo zanimivih prispevkov z vzgojnega področja. Uredništvo.)

Za vse uporabna posoda iz jenskega stekla. V njej lahko kuhamo, pečemo in serviramo najrazličnejša jedila.

Peščene kopeli učinkujejo zdravilno

Tistim, ki nameravajo preživeti dopust ob morju, ne bo odveč nekaj besed o peščenih kopelih in njihovem zdravilnem učinku. Prav tako kot sončenje, so tudi te podvržene nekaterim pravilom, ki te-

se vležemo v to segreto posteljo in se pokrijejo s suhim peskom. Glavo zaščitimo z vlažnim slammnim klubokom. Prva peščena kopel ne sme trajati dalj kot četr ure, vsako naslednjo pa lahko podaljšamo za pet minut. Maksimum je ena ura, posamezne dele telesa (n. pr. noge) pa lahko sončimo tudi po dve uri.

Peščene kopeli veliko pomagajo pri revmatizmu, išjasu, sklepnih boleznih, živčnosti itd. Ne smejo pa jih uporabljati ljudje, ki bolujejo na ledavicah, dajte bolniki z visokim krvnim pritiskom, stari ljudje, ljudje s kožnimi obolenji, vnetjem živcev in arteriosklerozo. Najbolje je, da se o tem vsakdo posvetuje z državnikom.

se vležemo v to segreto posteljo in se pokrijejo s suhim peskom. Glavo zaščitimo z vlažnim slammnim klubokom. Prva peščena kopel ne sme trajati dalj kot četr ure, vsako naslednjo pa lahko podaljšamo za pet minut. Maksimum je ena ura, posamezne dele telesa (n. pr. noge) pa lahko sončimo tudi po dve uri.

Peščene kopeli veliko pomagajo pri revmatizmu, išjasu, sklepnih boleznih, živčnosti itd. Ne smejo pa jih uporabljati ljudje, ki bolujejo na ledavicah, dajte bolniki z visokim krvnim pritiskom, stari ljudje, ljudje s kožnimi obolenji, vnetjem živcev in arteriosklerozo. Najbolje je, da se o tem vsakdo posvetuje z državnikom.

se vležemo v to segreto posteljo in se pokrijejo s suhim peskom. Glavo zaščitimo z vlažnim slammnim klubokom. Prva peščena kopel ne sme trajati dalj kot četr ure, vsako naslednjo pa lahko podaljšamo za pet minut. Maksimum je ena ura, posamezne dele telesa (n. pr. noge) pa lahko sončimo tudi po dve uri.

Peščene kopeli veliko pomagajo pri revmatizmu, išjasu, sklepnih boleznih, živčnosti itd. Ne smejo pa jih uporabljati ljudje, ki bolujejo na ledavicah, dajte bolniki z visokim krvnim pritiskom, stari ljudje, ljudje s kožnimi obolenji, vnetjem živcev in arteriosklerozo. Najbolje je, da se o tem vsakdo posvetuje z državnikom.

Bela kopalna obleka s krilem

melijo na izkušnjah in znanstvenih ugotovitvah.

Za peščene kopeli moramo izbrati kraj na obali, kjer pesek od časa do časa oblikuje morski valovi. Sol, ki po izhlapevanju vode ostane na pesku, namreč draži kožo in pospešuje cirkulacijo krvi. Za peščene kopeli naj bo pesek popolnoma suh. V njem napravimo 10 cm globoko jamo v dolžini in širini telesa in pustimo, da se 1 uro suši na soncu. Nato šele

Obema besedama spremeni po eno črko in ju združi v besedo novega pomena (n. pr.: SAVA + LEVO = SARAJEVO). — Vpiši jo pod isto številko v lik. Črke v označenih poljih pa bodo dale — brane vodoravno po vrsti — pet znanih krajevnih imen iz bitke na Sutjeski.

Želenjava na otroški mizi

Ni še dolgo tega. Vračala sem se s sprechoda in pot me je zanesla mimo barak, kjer živijo tovarniški delavci. Mračilo se je in ko sem se jim približevala, mi je korak vedno bolj zastajal. Prisluhnila sem utripu življenceja za lesenimi stenami. Iz razmišljanja so me zmotili otroci, ki so se lovili na dvorišču. Zazrla sem se v žive očke in obrazki mnogih so mi govorili, da njihovi želodčki niso nahranjeni tako, kot bi morali biti. Počutila sem se neprijetno, ker sem se zavedala, da bi njihovim mamicam lahko kaj pomagala z nasveti o prehrani. Pa ne samo njim, tudi kmečkim materam, saj mnoge od njih ne vedo, ali pa pozabljajo na to, da je le pravilna prehrana vir zdravja in moči. V najzakotnejših vaseh bi morale me — gospodinjski učitelji vzbuditi zanimanje za sodobno prehrano, da bi tudi tam gozdinje nudile svojim otrokom in ostalim družinskim članom vse hrnilne in zaščitne snovi, ki jih človeški organizem nujno potrebuje.

Strokovnjaki za prehrano ne poudarjajo zmanjša, kako važno mesto imata zelenjava in sadje v sodobni kuhinji.

Tilka Jesenik

RECEPTI

Jedilnik

KOSILO

Dušena govedina z zelenjavom

Makov kolač

VEČERJA

Gratinirani makaroni

Dušena govedina: $\frac{3}{4}$ kg govedine (pljučna pečenka), sol, paper, 5 dkg slanine, paradižnik, paprika, lovorev list, čebula, peteršilj, zelena, vino.

Nasoljeno meso pretaknemo s slanino, položimo v kozico, polijemo z vrelo mastjo, dodamo zrezano zelenjavo in začimbo. Vse skupaj polijemo s kozarcem vina in dušimo do mehkega. Ko je meso pečeno, ga odstranimo, zelenjavo potresememo z nekoliko moke, malo oprázimo, zalijemo z juho ali vodo, pustimo dobro prevreti, nato polijemo pretlačeni sok po razrezani pečenki.

Makov kolač: Krhko testo: $\frac{1}{4}$ kg moke, 12 dkg margarine, 6 dkg sladkorja, $\frac{1}{2}$ pecilnega praska, malo limonine lupine.

Nadev: 10 dkg maščobe, 10 dkg sladkorja, 15 dkg maka, 2 rumenjaka, sneg 2 beljakov, limonina lupina (rozine).

Med moko, sladkor, limonino lupino in pecilni prašek zdrobimo maščobo, urno pognetemo v testo, razdelimo v dve polovici in ju razvaljamo.

Eno polovico položimo na pomazan pečak, na pol spečemo, nato potresememo z nadevom, nanj položimo ostalo polovico testa, ga nekajkrat z vilicami prebodem, pomažemo z raztepelenim jajcem in spečemo.

Gratinirani makaroni: $\frac{1}{2}$ kg testenin, 10 dkg maščobe, 10–20 dkg šunke, 10 dkg sira, 2 jajci, začimbo (sol, paper, česen).

Testenine skuhamo, zmesamo s seklijano šunko, maščobo, začimbami, naribanim sirom, rumenjaki, iz beljakov napravimo trd sneg in ga nazadnje zmesamo med testenine.

Zmes denimo v dobro namazano in z drobtinami potreseno posodo in spečemo v pečici. Jed postavimo s solato na mizo.

MALICE Z ZELENJAVO ZA OTROKE

Namaz z zelenjavo

20 dkg maščobe, 25 dkg skute, 2 žlici seseckljane peteršilje, drobnjaka ali špinaca. Namesto peteršilja, drobnjaka ali špinaca pa lahko vzamemo 1 jedilno žlico seseckljane čebule ali šalotke, 30 dkg rdeče redkvice, seseckljane ali narezane na koleske ter položene na namazan kruh, po 1 jedilno žlico paradižnika v mezgi ali narezane na koščke in položene na kruh, $\frac{1}{2}$ kg seseckljane paprike ali položene v večjih kosih na kruh.

Maščobo umešamo, nato dodamo zdrobljeno skuto ter oboje mešamo, da naraste in je lepo rahlo. Na koncu primešamo seseckljjan peteršilj, drobnjak ali eno izmed naštetih zelenjav.

Lahko pa skuto tudi opustimo in vzamemo zato nekaj več maščobe.

Spinačni namaz s skuto

10 dkg surovega masla, 3 dkg špinace, 25 dkg skute, 2 žlicki mleka ali smetane, zelen peteršilj in sol po okusu.

Surovo maslo penasto umešamo, nato jo dodamo na drobno zdrobljeno sočno skuto, na drobno seseckljano surovo špinaco, seseckljjan zelen peteršilj, sol, smetano ali mleko. Vse skupaj dobro zmesamo.

Namaz s paradižnikom

10 dkg surovega masla ali margarine, $\frac{1}{2}$ kg svežega, pretlačenega paradižnika ali 5 dkg konserve, 1 veliko v trdo kuhanje jajce, nekoliko gorčice, 3 žlice smetane in sol.

Surovo maslo ali margarino penasto umešamo, nato jo dodamo paradižnik, zato na drobno zmečkane rumenjake, gorčico, smetano in sol. Vse dobro premešamo, nato pa dodamo še na drobno seseckljane beljake.

Kadar pripravljamo ta namaz iz svežih paradižnikov, tedaj jih najprej zmečkamo. Denemo na cedilo, da se skoči nekaj odčete, nato jih še preplačimo. Soko uporabimo za juho ali omako. Na ta način dobimo dovolj gostog mezgo, ki nam nameza preveč ne razredči.

STEVILČNICA

1.	3	8	13	8	7	11	2	1

<tbl

Epopeja v Sutjeski

Sutjeska, Tara, Zelengora. Livo... Koliko doživljajev, koliko spominov! Te dni, ko poteka 15 let od tiste epopeje, ne govore o njej samo borci, udeleženci. Oči nas vseh so uprte v planine in grape, kjer se je takrat bila usodna bitka.

JESTI... JESTI... TODA KAJ?

O tem nam je priповедoval Boško Pavić. Našli smo ga na Občinskem ljudskem odboru v Radovljici.

»Koliko bi vam lahko povedal takrat, danes, po petnajstih letih pa sem marsikaj že pozabil,« je dejal.

Potem pa je začel priповedovati. V IV. ofenzivi je bil ranjen. Zato je bil v bolnišnici. Toda, ko se je »segrela« v Sutjeski, ni bilo časa za zdravljene. Vsi, ki so bili količkaj sposobni hoditi, so si načočili puške na rame. Med njimi je bil tudi Boško. S III. brigado I. Prole-

terske je bil na Zelengori. Skoraj so že pozabili, koliko dni že niso zaužili nobene hrane. La-kote že niso skoro več čutili. Noge... noge so bile okorne in take kot iz svinca in pred očmi je migotalo...

Nenadoma pa je med borci zavilelo. »Kako dobra je! Pošteno sem se najedel,« se je oglasilo od nekod polglasno.

Drugim je zastal dih. Hrano so torej prinesli... ali pa so ubili kako mulo. Najbrž. Prav je tako, samo da bo nekaj za pod zob ust.

Beseda o hrani je šla od ust do ust. Zvitki odej na tleh so se hitro odvijali, gibali, dvigali. Iz njih so se prikazali suhljati izčrpani obrazi. Kot da svojim ušesom ne verujejo, so spraševali: Jesti? Kaj? Kje?... trava.

Da, travo! Navadna Cremuša, kot so jo imenovali. Nič niso bili razočarani nad tem. Poiskali so jo in — jedli.

»To je bilje, skoraj podobno

čebuli s prav takimi širokimi listi, tudi duh je imela po čebuli, vsaj zdelo se nam je tako. Morda zato, ker smo bili tako lačni,« pravi danes Boško.

»In potem, ali vam je po tisti hrani odleglo, ali vas je še bolj oslabila? Kako je bilo?«

»Podrobnosti in posledice se ne spomnim več,« pravi Boško. »Spomnim se le, da so jo vsi jedli, pa še mnogo so jo pojedili. Nihče se ni pritoževal, da bi mu ne bilo dobro po tisti travi.

Predvsem smo zadužili občutke lakote in zdelo se mi je celo, da mi je odleglo, da me je pozivilo,« je dejal Boško.

ČE JE BIL PES...

Stipe Mavrič je zamenjal milo dalmatinsko obalo za tržiške planine. Nismo pa ga našli v tovarni »Peko«, kjer je zaposlen, temveč v Radovljici.

O Sutjeski in Peti ofenzivi ve tudi on veliko povedati. Bil je

pri zaščitni četi Vrhovnega štaba. Tenka jim je predla, ko so šli preko Pive in Tare, na po-hodu proti planini Maglič in drugod. Nekoč so streljali nanje z bližine 200 metrov. Takrat je bil ranjen tudi tovarš Tito.

»Najhuje pa je bilo na maršu, kjer je tudi Tito hodil z nami pa,« je dejal Stipe mirno.

»Kako to?«

Hiro je pojasnil. Tito je imel

Iz spominov partizanskih borcev

zelo dolg korak. Kadar ni jahal, smo morali vsi hitreje hoditi. Kar zibal se je. Bil je suh, ne-prespan in bled. Toda v hoji! Malokdo mu je bil kos.

Nekoč so priznali Titu, da so zelo lačni. Tako je poklical in-tendant. Na zalogi je bilo kot skrajna rezerva za Vrhovni štab še nekaj riža. Cez pol ure smo bili spet siti in dobre volje.

K. M.

Petdesetletnica proge Kranj-Tržič

Kranj in Tržič s svojo okolico praznujeta te dni petdesetletnico, odkar je med njima mimo Na-klega, Dupej in Križev stekla normalnotirna železniška proga. Peti julij 1908. leta je zapisan kot slavnostni dan otvoritve proge.

Prvo pobudo za gradnjo so dali Koroški, ki so želeli dobiti zvezo z glavno magistralo, Južno železnicu (Dunaj-Trst). Za to zvezo so imeli dve varianti. Prva je bila vodna pot, ki bi jo dosegli z regulacijo Drave do Maribora, druga pa železница preko Celovca, Ljubelja do Ljubljane, kjer naj bi se priključila dvotorjni Južni. Vsi ti načrti so ostali na papirju.

Ko je bila 1868 izdana koncesija za gradnjo gorenjske proge Ljubljana-Trbiž, so tako Kranjčani kot Tržičani naravnovo zahtevali, naj od Vižmarjev teče proga po levem bregu Save, da bi se tako čimbolj približala temu mestoma. Kranj je bil že tedaj močno trgovska središča, v Tržiču pa je bilo že nad 30 obratov. Tokrat niso meščani nič opravili proti nekaterim vplivnim posameznikom, ki jim je bolj prijala gradnja mimo Podnarta zaradi bližine Krope in Kamne gorice.

Neposredno po teh dogodkih je nastal nov načrt, ki je z raznimi variantami deloma še vedno aktualen. Kljub občutnemu porastu prometa po otvoritvi suškega prekopa je zaradi ostre konkurence drugih sredozemskih luk grozila Trstu propast. Zato so mu hoteli pomagati na ta način, da bi ga zvezali z zaledjem po novi žili — železnicni preko Divače — Razdrtega — Poljanske doline — Kranja — Tržiča — Ljubelja — Celovca. Žal je tudi ta načrt ostal le pri črki. Kasneje se je misel o tej gradnji še večkrat pojavila, vendar nikoli dovolj resno, da bi prišlo do izvedbe.

V začetku devetdesetih let je postal projekt ljubljanske proge posebno pereč. Ljubljanske strmine naj bi premagali z mešanim sistemom, t. j. adhezijo in zobčasto progo. V prvem primeru bi vzponi ne smeli biti večji od 25 % in zato predori daljši, v drugem pa bi smel vzpon dosegel 45 % in bili lahko zato predori krajši. Leta 1883 so že ustanovili

Borba za lokalko se je nadaljevala in leta 1903 je bila vlada pooblaščena, da sme prevzeti jamstvo za posojilo s pogojem, da prispevajo deleža v bodoči ko-ristniku določeno vsoto. Zadeva pa se je spet zavlekla za tri leta, dokler ni končno leta 1906 bila izdana trem tržiškim mogotcem, baronu Bornu, Gassnerju in Maliju koncesija za gradnjo z obvezo, da mora biti proga zgrajena v dveh letih. J. J.

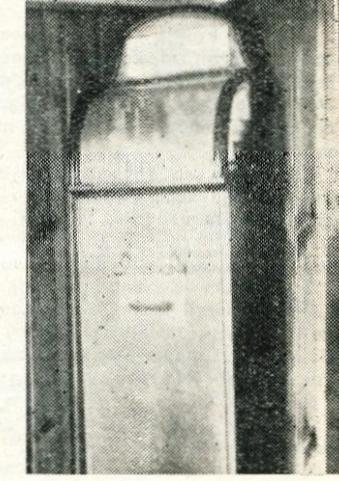
KAMEN spotike

NEPREVIDNI KOLESARJI

Na Gaštejskem klancu v Kranju, kjer pelje steza iz Stražišča na glavno pot (na sliki) je že bila smrtna nesreča. Toda vse kaže, da je to še premajhno svariilo kolesarjem. Ceprav je steza s stopnici namenjena le za pešce in je za vse ostale dohod na cesto zgrajen, so kolesarji za sebe že spet našli izhod ob stezi in po kanalu. Ker so kolesarji sami neprevidni, bi bilo prav, da bi pregrajo pedaljali tudi čez kanal in jih tako obvarovali pred skoraj neizbežnimi kamboli.

»PO KRIVICI OBSOJEN ...«

je bila tehnika na železniški postaji v Kranju, ki jo kaže slika, že nič kolikokrat. Ljudje sicer niso nejevoljni toliko zaradi petih dinarjev, ki jih spuste skozi luknjico, temveč zato, ker jim tehnika petih dinarjev, ki jih spuste skozi luknjico, temveč zato, ker jim tehnica petih dinarjev, ki jih spuste skozi luknjico, temveč zato, ker jim tehnica nikdar ne pokaže njihove prave teže. Še več. Tovariš iz Kranja je kar trikrat poskusil srečo, toda vsako pot je na listku pisalo drugače: 57,5, 60,5 in 68 kg. Kljub temu na nobenem listku ni bila zapisana prava teža. Vsakokor je tehnika nedolžna, obsodba pa gre tistim, ki takšno puste »obratovati«. FaBo

Otroci se mi smilijo, da veš. Prava reč, če te sinoči niso videli. Te pa še bodo, če boš tako nadaljeval. In so te že. Se spomniš, ko si bil zadnjič v komisiji in si prišel nakresan domov? Seveda, teh spominov ne bova obujala. Nerodno ti je! Sram te je! Ampak zmeraj te je prepozno, ti presneta neroda! A tako, živci so to. Posledica vojnje in taborišča... Sliši, zadnjič sem bral neko razpravo o tej stvari. Pa nisem prav nič takega zvedel, da bi te lahko zaradi tega izgovora opravičil. Ne, res ne. Kako? Ti mar že zmanjkuje, da samo še ščepata? Aha, prijetljiv nisi mogel odreči kožarčka. Tako, tudi ti si seveda moral plačati revanžo. Pa jo je potem še on. Pa spet ti, pa spet on itd. Glej, glej, kakšen čudovit primer medsebojne ljubezni, spoštovanja in eksistence! — Ne boš se več pustil zapeljati k takim neumnostim? Prav. Čisto majhna pri-pomba, če dovoliš: pri »zapeljanju« misli predvsem na samesebe!

Ej, Metod, Metod, koliko bo še takih samogovorov?

-xy

Na levi mater z otrokom v najtežjih dnevih bitke na Sutjeski

gorenjske bodice

△ Nedeljsko sončno vreme me je izbezalo iz bajte. Ročno sem okobilj moped in se pognal proti Poljanski dolini — malo zaradi izleta, malo pa zaradi grehov, ki sem si jih obetal od poti. — Vso pot do Sovodenj nisem nič posebnega zabeležil. Veste, zaradi slabе ceste nisem utegnil pasti zjalo po okolici. V Sovodenju sem obiskal spomenik padlim borcem, pa osnovno šolo sem si ogledal; seveda sem hkrati pokramljal tudi o tem in onem. Nekdo mi je pokazal tudi tamkajšnji zadržni dom. Nobe-nega dvoma ni — zelo lepo poslopje. Nemalo pa sem bil razočaran, ko sem se razgledoval po neposredni okolici. Nehote sem dobil vtis, kot bi bil zadržni dom upravno poslojen nekega podjetja, ki se ukvarja z zbiranjem odpadov. Brez pretiravanja — poslopje je dobesedno zmetano s staro em-balažo, hlodovino in z drugimi predmeti. Ze res, da na Sovodenju primanjkuje prostora za lesno skladisče, menim pa, da bi bilo moč ta kričeti nered z malo dobre volje odpraviti. Prav zares ne bi škodovalo, če bi se lastnik tega »razdejanja« od časa do časa spomnil, da vodi skozi Sovodenj cesto, ki je sleherno nedeljo, zlasti v poletnem času polna izletnikov, ki so namenjeni v bolnišnico »Franjo« pri Cerknem. Cas bi bil, da bi začeli tudi v Sovodenju razmisljati o turizmu in o vseh obrobnih činiteljih, ki turizem sprem-ljajo.

△ To pot se bom spotkal tudi ob ambulantu na Bledu. Da bom še točnejši: rad bi namreč poučil administratorko te ambulante, da je treba z bolniki, ki čakajo v čakalnici ravnavi vlijudnejše, vsekakor pa bolj potrebitljivo. Ze

res, da ima omenjena tovarišica dela čez glavo in da jo to vznemirja, kljub temu pa bi se morala v odnosih do bolnikov imeli v oblasti. Ce ne ve, kaj zahteva od nje ta poklic, tedaj naj si vzame za vzor sestro, ki streže dr. Benediktu.

△ Tržič sem pa dlje časa puščal vnemar. Zato ne bo napak, če bom to pot malo pokritiziral.

V non-stop trgovini pri »Lajterku« se prav slabo spoznajo na kulturno postrežbo. Takoj vam bom povedal, kam merim. Navadno kupujejo potrošniki mast v odprtih posodi — se pravi, embalajo prinesoje s seboj. Kulturna postrežba pa pravi, da bi morali posodo v trgovini, če ne zaviti, pa vsaj pokriti s koščkom papirja. Tega seveda v tej trgovini ne store. Tu pa začne drugi del zgodnjice. Če neseš tak nepokrit lonec mimo hiše, ki stoji na-sproti brivnice, ti utegnejo z okna v prvem nadstropju »popoprat« mast s prgiščem smeti. Kdo sicer obmetava mimo doče, »ne vem«, vendar pa menim, da takšno početje ni ravno zgledno.

△ Preklicana elektrika! Tudi v Tržiču imajo z njo smolo. Pravijo namreč, da je z njo prav tako kot z mešeno plaoč: prav takrat jo zmanjka, ko jo najbolj potrebuješ. Najbolj nerodno je pa to, da v nekaterih predelih Tržiča in v bližnji okolici radija v večernih urah sploh ne morejo poslušati. Električni tok je namreč prešibak. Sicer ne vem, kaj bi tu pomagalo, menim pa, da bi Tržičanom morda le ka-zalo razmisli, da bi svoje radijske sprejemnike preure-dili na »pogan s pomijami«.

△ Zdaj vam bom pa povedal, kaj se mi je primerilo v četrtek na bencinski črpalki »Agroservis« v Kranju.

Natanko ob pol dveh sem z mopedom pribernal na Laboro. V Ljubljano sem name-raval. Pa sem začel računati, da imam premalo bencina v tanku. Zavil sem k črpalki in naročil 3 litre »ta boljšega«. S tem mislim »super« bencin. Službujoči me je lepo poučil, da manj kot 5 litrov super bencina sploh ne more točiti. Bojda je bila črpalka pokvarjena! Naj bo tako ali drugače; menim, da takšno poslovanje ni čisto po okusu mopedistov, ki imajo odločno premajhne bencinske tanke da bi lahko vskladiščili 5 litrov bencina. Tudi tukaj bi kazalo spregovoriti o »katekizmu« kulturne postrežbe!

△ Ni dolgo tega, ko sem na železniški postaji v Kranju zabeležil tote edno sličico.

— Ker sem zadnje čase zara-di nerodnosti z Agroservisom bencinom začel voziti v Ljubljano tudi z drugimi prevozni sredstvi, sem ondan stopil na vlak, ki odpelje iz Kranja ob 14.20 uri. Te garnituri pravijo tudi delavski vlak ali pa »šoderekspres«, ker prevaža tudi pesek. Ko sem prispel na postajo, mi je kar sapo vzel. Vlak je imel 3 ali 4 potniške vagone, razen tega pa en wagon (tovorni ali živinski — kakor hočete!) za prevoz potnikov. Ker so bila v ostalih potniških vagonih vsa mesta za-sedenja, sem se lepo vskladiščil v živinski wagon. Med cijazanjem proti Ljubljani sem pa lepo obujal spomine na tiste čase, ko so me pri-bližno v takem vagonu vlekli v internacijo.

Vas pozdravlja Vaš Bodicar!

ti je bilo zadnjič kaj drugače? Ne, fant moj, to res ne gre več. Ima čisto prav. Moja častna beseda, da se to ne bo nikdar več ponovilo! To je torej ta vojažna beseda, tisti tvoj, nikdar več? Kaj? Da nisi sam krič? Ja ljubček moj, kdaj pa je že kdo samega sebe obozidel za-kričal, ki ga je ustrelil? Se spomniš, ko si bil zadnjič v komisiji in si prišel nakresan domov? Seveda, teh spominov ne bova obujala. Nerodno ti je! Sram te je! Ampak zmeraj te je prepozno, ti presneta neroda! A tako, živci so to. Posledica vojnje in taborišča... Sliši, zadnjič sem bral neko razpravo o tej stvari. Pa nisem prav nič takega zvedel, da bi te lahko zaradi tega izgovora opravičil. Ne, res ne. Kako? Ti mar že zmanjkuje, da samo še ščepata? Aha, prijetljiv nisi mogel odreči kožarčka. Tako, tudi ti si seveda moral plačati revanžo. Pa jo je potem še on. Pa spet ti, pa spet on itd. Glej, glej, kakšen čudovit primer medsebojne ljubezni, spoštovanja in eksistence! — Ne boš se več pustil zapeljati k takim neumnostim? Prav. Čisto majhna pri-pomba, če dovoliš: pri »zapeljanju« misli predvsem na samesebe!

Seveda. Moralnega mačka imaš. Hudo ti je? Ti lump, ali je bil naš denar.

Ob 15-letnici bitke na Sutjeski

Vlado Kosačević:**Balinovac**

I. divizija na Suhu gori, junija 1943

Jovo Mihajlević:**Vrhovni štab se je prebil**

Edinice so mimo. Naš prvi bataljon, ki je ostal za zaščito, je ponoči v koloni šel po stezi, po kateri Vrhovni štab še ni šel. Čeprav je štab bataljona računal, da je že celo kuhanja Vrhovnega štaba odšla po tej stezi. V tistem trenutku pa je prišel h komandantu kurir štaba brigade Ljubo in prinesel ustmeno povelje: »Bataljon se mora takoj vrniti v smeri proti Milinkladam. Vrhovni štab je v nevarnosti.«

»Na levo krug! — je poveljeval kolonji tovariš Blažo-Crni, kot smo imenovali našega komandanta, seveda pa je pred tem izdal naloge še četam, ki naj pohite in posredni bližini je rastla debela bukev.

Tu sem čakal... Minute so bile večnostne... Bombardiranje ni prenehalo... Čakal sem na tisto, česar sem se bal...

Zdržali sem moral nekaj ur, niže od mene pa se je vse prekopicevalo. Ves gozd je bil v dimu in v zraku je smrdelo po smodniku.

Ropot letal ni bil nič manjši kot grmenje, ki so ga povzročale eksplozije bomb.

Velik kamen, ki se je valil po hribu, me je k sreči preskočil, zato pa se je na moj hrbel vsulo več manjših...

Hrup je počasi malce pojenjal. Ranjeni so klicali na pomoč.

Ko sem šel naprej, sem slišal, kako nekdo kliče bolničarko.

Prevezovali so tovariša Vaka. Hudo ranjen je komandan naše brigade ležal ob podzem deblu.

Sel sem in napotil tovarišico Jeleno:

— Ali je hudo ranjen?

— Hudo, dvomim, če bo še ostal...

— ...

Ponoči premiki in borbe, čez dan na polozajih, bombardiranja... Umirajo nam najboljši, ranjenih pa je vedno več... Dnevno dobivamo le po kos mesa. To je vse. Utrujeni, nenašpani, lačni. Vsekakor to vpliva na našo moralno in na razpoloženje.

Minuto za tem so priletela druga letala in ne da bi še kaj krožila nad nami, so kot pobesnela metalna bombe...

Tako se je vrstila skupina za skupino

bombnikov. Ko je prva odmetala svoj težki tovor, že je bila nad nami druga...

Bombe so padale, eksplodirale, drobci pa so leteli na vse strani. Prva je tresla v vejo debele bukve in s svojimi ostriimi delci sejala sto metrov naokoli — smrt; druga je udarila v korenine jelke in jo podrla itd...

Vlegel sem se za štor, toda zdelo se mi je, da tu ne bom varen. Zato sem se zavalil nekaj metrov po hribu navzdol in se stisnil za velik kamen, v njegovi neposredni bližini je rastla debela bukev.

Tu sem čakal... Minute so bile večnostne... Bombardiranje ni prenehalo... Čakal sem na tisto, česar sem se bal...

Zdržali smo se, da bi takšni nadaljevali poход.

»Vse težko orožje, razen najnajnejšega — zakopati! — so nam prenesli 8. junija povelje Vrhovnega štaba.

Ko smo šli proti Vrbniškim kolibam, je jezdilo pred nami več ranjencev. Številni od teh so na konjih, ki so še včeraj tovorili municijo, minometalte ali kakšne stroje za razmnoževanje letakov...

Letalna še niso prenehalo z bombardiranjem, čeprav nas je pot vodila skozi goste gozdove. Toda v tem ozkem predelu je vsakdo lahko vedel, kje moramo iti.

Zgubili smo že štiri tovariše iz bataljona. V drugem in tretjem je padlo 20 tovarišev. Peti bataljon pa se je še vedno kot zaščita nenehno boril s sovražnikom, ki na našim hrbtom vedno bolj pritisca.

Med potjo zaostajajo najbolj utrujeni in med njimi je največ Dalmatincev. Gremono mimo njih. Bledi in skoraj zeleni so jim obrazci kot trava, ki so jo ruvali s črnimi nohtmi, vendar je niso mogli več pristeti k ustom.

Lakoto, ki so jo trpeli oni, smo mi nosili naprej. Pomagati jim nismo mogli. S sočustvovanjem smo šli mimo njih in dalje...

Nekoga poletnega popoldneva po več kot 40-dnevni neprestani borbi s švabi, četniki in ustaškimi izdajalcji, na smrt utrujeni, hitimi, in se z zadnjimi atomi moči borimo, da bi se dokopali do vrha Zelengore, Luškega Katuna. Razmaknena kolona uporno brez prestanka kljub rafalom nemških »sarcev«, gazi po potoku, ki šumi, kot da bi nam prigovarjal: »Hitreje, tovariši, premagajte strmine Zelengore in zavzemite Luški Katun, ki je za vas odločilnega pomena! Čeprav noge drhte in se nas loteva omeljevica, čvrsto držimo svoje orožje in se korak za korakom približujemo Katunu. In ko so se zadnji žarki sonca na zahodu poslavljali od zelenih pašnikov, po katerih so nekdaj hercegovski »čobani« pasli svoje ovce, so se utrujeni borce I. proletarske brigade usedli, da bi se vsaj malce oddahnili. Konji

so bili tudi izčrpani, zato smo jih raztovorili in jih spustili na pašnike. V gosto porasel gozd smo zakurili stotine ognjev in peki konjsko meso za večerjo.

Toda kratke predvječerje je nenadoma prekinjeno poziv iz štaba s povelj: »Položaj je zelo resen. Če noč spečite toliko mesta, da ga boste imeli za tri dni. Komandan, tovariš Lekić pa je izdal zbranim bataljonskim štabom takšno povelje: »Dragi tovariši, jutri zjutraj nas čaka težka borba, ki odloča o usodi naših ranjencev. Vrhovnega štaba in tudi nas samih. Nemci dominirajo na vseh najbližjih vrhovih okoli nas in nameravajo obroč še bolj stisniti in nas uničiti... Pojdite, tovariši, v svoje bataljone in pripravite vse borce na jutrišnjo bitko, da se bodo v tem odločilnem trenutku pokazali vredne svoje slave in veličine.«

Tovariši smo obvestili o dobljeni nalogi. Z njihovih obrazov je bilo moč razbrati gotovost in pripravljenost za izvršitev te naloge. Začeli so se hitro pripravljati za jutrišnjo bitko. S puškami smo pobili več deset konj, ki smo jih potrebovali za hrano v naslednjih treh dneh.

Se preden so vzeli prvi žarki sonca, je več kolon pustilo v rosnih trav Zelengorskih pašnikov sledi. Niti mitraljezi letal in bombardiranje niti pekienski ogenj sovražnikove artilerijske moči nihče nič ne spregovoril. Vse molči.

Clovek v takšnih trenutkih ne ve, kaj naj ukrene.

Naj ljudi bodri? Ne. Saj niso strahopetci! Naj jih tolazi? Ne! Saj ne jokajo! Alj naj jih s čim razveseli? Da! Toda s čim? In kdo naj bi jih razveseli?

Zbirali smo se, da bi takšni nadaljevali pochod.

»Vse težko orožje, razen najnajnejšega — zakopati! — so nam prenesli 8. junija povelje Vrhovnega štaba.

Ko smo šli proti Vrbniškim kolibam, je jezdilo pred nami več ranjencev. Številni od teh so na konjih, ki so še včeraj tovorili municijo, minometalte ali kakšne stroje za razmnoževanje letakov...

Letalna še niso prenehalo z bombardiranjem, čeprav nas je pot vodila skozi goste gozdove. Toda v tem ozkem predelu je vsakdo lahko vedel, kje moramo iti.

Pričakujemo povelje za odločenje našega, pripravljeni, da pademo v jurišu vsak čas. Prišel je komandan, priljubljeni Španec in rekel: »Tovariši, takoj se pripravite za premik. Ognja ne smete kuriti. Nocoj ob devetih moramo z jurišem zavzeti Balinovac. Pazite, da bo vladala naj-

večja tišina! Pazite tudi na dobre zvezde! Noč je bila temna, brez meseca, zato smo se počasi premikali in zvezde je bila večkrat prekinjena. Ni bilo niti poti niti vođic v pustem planinskem predelu. Nedanoma smo se znašli pred zelo strim pobočjem. Pod nogami se je krušilo kamnenje, polomljene razmetane jelke pa so se bolj ovirale pot. Gost planinski gozd nas je v temni noči skratka pogolnil. Zvezda je bila večkrat prekinjena. Marsikomu je zdrsnilo in se je zavilil po brezpušči; padci in udarci pušč ob drevje so kolili nočni mir. Nemci pa so ob takih trenutkih takoj poslali rafale iz svojih »sarcev«. Komandan je ukazal, da moramo pustiti vse konje, mitraljeze in minometalce. Težko se je bilo ločiti od orožja, ki bi bil za odločilno bitko velikega pomena. Izhod in pot smo iskali vso noč. Zaman. Junutri svit nas je zatekel v podnožju Balinovca.

Komandan je izdal kratko in jedrnatov povelje: »Svi u strelnjakom stroju na juriš!«

Na celu vsakega bataljona štabi s svojimi borce herojsko prodirajo k vrhu Balinovca. Ko je sovražnik uvidel, da za vsako ceno hočemo zavzeti vrh, je odpri pekienski ogenj. Toda klici: »Naprej, proletarci!« so bili močnejši od »sarcev« in eksplozij bomb. Borci padajo drug za drugim, kar pa nos ostane v jurišu, osvajamo ped za pedjo. Prišli smo pod sam vrh. Z Balinovca se dvigajo oblaki dima, kot da je na vrhu vulkansko žrelo. To so bombe proletarcev, ki padajo v rove in na fricsovske glave. S prsi, rokami in noži davimo švabske gade. »Sarci« padajo v naše roke in mi jih takoj uporabljamo za borbo proti preostalemu sovražniku.

Z zavzetjem Balinovca je I. proletarska brigada omogočila našim ranjencem v vrhovnemu štabu srečen izhod iz sovražnikovega obroča.

(Iz knjige
»Zapiski o borbah iz NOB«)

ANEKDOTE**CUVAM SVOJO MOČ**

Drugi bataljon Prve proletarske brigade je počival že tretji dan pri Lučkih kolibah na Zelengori. Planina je cvetela v vsej svoji lepoti, vendar se samo s tem nihče ni mogel naslajati, ker je bil bataljon že nekaj dni brez hrane.

Tovariši, kako je lepa planina! — je vzdihnil nekdo.

Kako lepa, če je pa pusta in lačna — je dodal drugi.

Nekateri iz tretje čete so se pritoževali, da se jih loteva omedlevica. To je dalo povod Makusu

Sekulicu, da je pred vso četo povedal izkušnje šestodnevne gladovne stavke v cetenjskih zaporih. S tem pripovedovanjem je hotel tovarišu poučiti, kako morajo racionalno izkoristiti moč svojih mišic, če pridejo na »suho vejo«, kot je on to rekel.

Ko je pripovedoval, je zavjal cigareto in ker ni imel ognja, se je obrnil k Marku Katnicu, ki je sedel in kadij malec proč od njega, in ga prosil:

— Oprosti Marko, ali mi hočeš prnesti ogenj, da si prizgem cigaret?

— Oprosti mi Makso, moram čuvati svojo moč — je odvrnil Marko.

Iz brošure »Dokler bo tekla Sutjeska...«

FRANK OWEN:

23

**EDDIE CHAPMAN
PRIPOVEDUJE**

Dobil sem vtis, da so Francozi ravnodušni, do Nemcev pa so bili bojaljivo vladni. Za Nemce ali za tiste z nemško propustnico je bila navada, da se niso menili za dolge vrste pred gledališčem in kinematografi in da so dobili vstopnico brez čakanja. Takisto je bilo tudi v restavracijah, kjer so ljudje čakali na prazne mize. »Vlado-joča rasa« je imela pri vseh stvareh prednost.

Učil sem se z lahkoto, in ne samo tisto, česar so me učili moji skrbniki. Spal sem v vrtni uti in običajno sem se zgodaj umaknil iz družbe. Ko so drugi ospali, sem se oblekel, po prstih prečkal vrt in preplezl zid. Nočni sprehodi so bili zame vedno vablivi; mimo tega sem odkril marsikaj zanimivega.

Z Nemci sem bil čedalje večji prijatelj. Naši odnosi so bili zmeraj več kot prisrčni. V jedilnici dvorca so napravili zbirko fotografij mest, od koder so bili fantje. Von Grunen je vztrajno zahteval, da moram biti tudi jaz zastopan s fotografijo in tako mi je podaril zelo dober posnetek Berwick-on-Tweed. Tako je Berwick visel na zidu in vrh tega še na častnem mestu: na desni je bil Berlin, na levi Bremen. Druga mesta so bila razvrščena okrog teh treh.

Napredoval sem in kmalu sem se začel učiti, kako je treba šifrirati poročila. Vadil sem več tednov, tako dolgo, da sem mogel brez razmišljanja hitro delati. Šifra je bila preprosta in naslednji primer kaže, za kaj je šlo:

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21
a b c d e f g h i j k l m n o p q r s t u
22 23 24 25 26
v w x y z

Nato so določili ključ šifre za ta dan. Številke črk določenega poročila so dodali številkom, ki so označevali črko ključa šifre. Pri dešifriranju je bil postopek seveda obraten.

Tedaj sem se tudi učil, kako je treba uporabljati radijsko oddajno postajo. Dvakrat dnevno so pripravili vajo s Parizom in Berlinom. Pri teh vajah sem imel čisto proste roke in na koncu prenosa sem natipkal vse mogoče reči, ki so spravile številne operaterje v smeh. Poročilo sem vedno zaključil z »He, he, ha, ha« in »by«, kar pomeni »mnogo pozdravov«. Včasih sem poslal dokaj grobo sporočilo: Večina radiotelegrafistov je vedela, kaj pomeni 99 in q. e. f. — brca z levo nogo.

Med svojim šolanjem sem srečal tudi Pierra Coussinsa, Françoza italijanskega porekla, ki je bil na podobnem šolanju kakor jaz. Ta bratec Pierre, fant lokavih oči, je bil srednje rasti, temnopolt in vedno je nosil naočnice z roževinastim okvirom. Včasih sva se srečala v mestni kavarni. Dvakrat tedensko je Pierre vežbal z revolverjem; bil je neznansko slab strelec. Vsako jutro sem vadil poleure z avtomatsko puško in kmalu so fantje uživali, ko sem pred inšpektorji kazal svojo spretnost. V vrsto so postavili ducat čašic za liker in iz daljave 15 m sem jih razbil na drobne kosce. Ali pa so za sprememblo prilepili kovanec za en frank na tarčo in potem sem ga zadel. Nikoli poprej niti kdaj pozneje nisem več streljal s puško.

Ko sem se neko noč vrnil domov s krokanja, sem se zapletel v ogaben preprič. Vsi so bili pijani. Preprič je bil želeni radijski strokovnjak Maurice, ki je bil sicer prijeten tovariš, kadar ni bil pijan. Rekel je, da sem ga žalil. Po starji tradiciji je na vsem lepem udaril s peto ob tia in zahteval zadeščenje. češ naj gremi z njim teči

na petnajst metrov. Smejal sem se, ker je to pomenilo dvoboj. Rekel mi je, da sem strahopetec. Izvlekel sem svoj revolver in odšla sva na trato. Medtem je prišel von Grunen, ki je slišal kričanje, naju ozmerjal kot zarobljenega paglavca in zapolid v sobo. Še zdaj živo pomnem njegov mrtvaško bledi, resni obraz.

S Herbertom Voschom se nikoli nisva gledala s prijazn